

УДК 591.134:599,735.52:636.082.35:636.05

**ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ ТА ЗАБІЙНІ ЯКОСТІ БАРАНЦІВ НА
РАНЬОМУ ЕТАПІ ОНТОГЕНЕЗУ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ МАТЕРІВ
КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ**

Л.В. Кременчук , асистент

Одеський державний аграрний університет

Вивчали інтенсивність росту і розвитку, м'ясну продуктивність каракульських баранців в період раннього онтогенезу в залежності від віку матерів. Встановлено: баранці отримані від матерів 4-5 річного віку мали кращі показники розвитку і м'ясної продуктивності.

Ключові слова: ріст, розвиток каракульські баранчики, м'ясна продуктивність.

Вступ. Практикою ведення вівчарства доведено, що залежно від напрямку продуктивності, вівці, як і інші тварини, суттєво відрізняються за екстер'єром, ростом, розвитком, та функціями внутрішніх органів. Інтенсивність росту та скороспілість молодняку має прямий взаємозв'язок з рентабельністю виробництва продукції вівчарства.[1-2]

В каракулівницьких господарствах на м'ясо реалізують переважно баранців з малоцінними смушковими якостями у віці 1,5-2 роки.[3-5]

Тому метою нашої роботи було вивчення впливу материнського організму на інтенсивність росту та м'ясні якості баранців каракульської породи.

Матеріал та методи досліджень. Робота виконувалась на поголів'ї чорних каракульських вівцематок жакетного смушкового типу та їх приплоду. Для цього в період ягніння були відібрані баранці від матерів з 1,2- до 10-річного віку. З метою вивчення інтенсивності росту молодняку проводили індивідуальне зважування тварин: при народженні та у 4-місячному віці. Для вивчення показників м'ясної продуктивності був проведений контрольний забій 30-ти голів баранців одержаних від маток різних вікових груп. За методикою ВІТа [2] .Цифровий матеріал опрацьований методом біометричної статистики за Н. А. Плохинским [1969]. [4]

Результати досліджень. В процесі досліджень нами встановлені вікові зміни живої маси баранців в період вирощування (таблиця 1). Дані таблиці 1 свідчать про деяку відмінність живої маси ягнят при народженні. Найбільшу живу масу мали баранці одержані від матерів третього ягніння у віці 4-х років, а найменшу від матерів восьмого ягніння у віці дев'яти років. Баранці, одержані від матерів спарованих у 9-місячному віці і які окотилися у віці 1,2 роки порівняно з баранцями, одержаними від матерів спарованих у 18-міс. віці і які окотилися у віці 2-років, мали меншу живу масу на 0,450 г або на 9,31%.Порівнюючи живу масу баранців, одержаних від матерів 2 і 3 річного віку з баранцями від матерів 4- річного віку, слід зазначити меншу живу масу

1. Динаміка зміни живої маси баранців

Вік вівцематок		n	При народженні			4 місяці		
ягніння	роки		X±Sx	±σ	cv,%	X±Sx	±σ	cv,%
1	1.2	16	4.38±0.14	0.55	12.61	27.37±0.17	0.67	2.46
1	2	16	4.83±0.17	0.69	14.29	27.90±0.19	0.73	2.61
2	3	9	4.79±0.13	0.39	8.25	28.37±0.25	0.70	2.49
3	4	13	5.07±0.06	0.23	4.55	29.07±0.15	0.52	1.079
4	5	13	4.35±0.11	0.41	9.59	28.50±0.24	0.84	2.97
5	6	9	4.81±0.12	0.36	7.99	28.76±0.25	0.72	2.50
6	7.0	18	4.71±0.11	0.49	10.49	28.01±0.16	0.67	2.41
7	8.0	8	4.26±0.09	0.27	6.50	28.01±0.18	0.47	1.70
8	9.0	9	3.96±0.14	0.93	10.84	28.68±0.10	0.28	1.04
9	10.0	11	4.00±0.08	0.27	7.07	26.06±0.24	0.86	3.32

баранців від 2- річних матерів на 4,7%, від 3-річних матерів на 0,28 кг або на 5,5%.

Баранці, одержані від матерів старшого репродуктивного віку мали меншу живу масу порівняно з баранцями від матерів 4- річного віку. Однак, найбільшу різницю за живою масою мали баранці, одержані від матерів 9 і 10 річного віку, яка становила відповідно 1,11(21,9%), та 1,07 кг (21,1%).

Жива маса ягнят при народженні була характерною для овець каракульської породи. За показниками живої маси можна визначати ступінь ембріонального розвитку ягнят. Баранці, народжені з більшою живою масою, мали і більш інтенсивний розвиток в ембріональний період онтогенезу, що сприяло і кращому їх розвитку в постембріональний період.

Жива маса баранців 4- міс віку не мала суттєвих відмінностей залежно від віку матерів. Однак, найбільша вона була у нащадків від матерів 4- річного віку (29,09кг), а найменша – від матерів 9- річного віку (26,06кг). Баранці, одержані від матерів раннього віку використання (1,2 роки) поступалися баранцям, одержаних від матерів 2- річного віку на 0,53 кг або на 2,2%, а від матерів 4- річного віку на 1,7кг або на 5,9%. Меншу живу масу мали і баранці, одержані від матерів 2- річного віку на 1,17кг або на 4,1% , ніж баранці від 4-річних матерів. Одержані дані свідчать, що не зважаючи на вік вівцематки мають потомство, яке має майже однакову інтенсивність росту при якій баранці досягають живої маси у 4-місячному віці 26,06кг - 29,07кг, при чому найкращі показники росту мали нащадки 4- річних матерів. Для виявлення характеру приросту живої маси був проведений контрольний забій баранців (таблиця 2).

Так, найбільша жива маса була у баранців, одержаних від вівцематок 4-5- річного віку (29,10-29,46кг). Відповідно і маса парної туші потомства цих матерів була вищою порівняно з нащадками вівцематок старшого і молодшого репродуктивного віку. Маса парної туші баранців, одержаних від матерів раннього використання (1,2роки) поступалася баранцям, одержаним

2.Забійні якості баранців(п=3), $\bar{X} \pm S_x$

Вік вівцематок		Перед забійна жива маса, кг	Маса парної туші, кг	Вихід туші, %	Маса внутрішнього жиру, кг	Забійний вихід, %
ягніння	роки					
1	1,2	27,33±0,40	8,64±0,60	31,58±1,74	0,128±0,02	31,81±1,82
1	2,0	27,93±0,36	9,23±0,39	33,04±1,12	0,13±0,02	33,62±0,89
2	3,0	28,53±0,31	8,86±0,07	31,02±0,61	0,125±0,01	31,29±0,78
3	4,0	29,10±0,60	10,40±0,75	34,80±2,21	0,145±0,007	34,76±2,29
4	5,0	29,46±0,95	10,03±0,48	36,04±0,54	0,150±0,17	34,68±1,62
5	6,0	28,66±0,40	9,89±0,56	34,24±1,83	0,123±0,01	34,24±1,40
6	7,0	28,00±0,14	9,13±0,41	32,61±1,61	0,143±0,01	32,45±1,30
7	8,0	28,06±0,46	9,1±0,10	32,57±0,70	0,123±0,01	33,03±0,89
8	9,0	27,43±0,41	8,51±0,27	31,02±0,51	0,113±0,02	30,94±0,87
9	10,0	26,06±0,63	7,76±0,70	29,36±1,16	0,09±0,04	29,68±1,16

від матерів (2-річного віку) на 0,59кг або 6,39%, а порівняно з вівцематками 4-річного віку на 1,76 кг або 16,92%. Найменша маса парної туші була у баранців, одержаних від вівцематок 9- річного віку , яка поступалася баранцям від маток 4- річного віку на 1,89кг чи 18,73% .

Вихід туші також був вищий у баранців 4- і 5-річного віку і становив (34,80 -36,04%) порівняно з баранцями, одержаними від матерів іншого репродуктивного віку. Баранці, одержані від матерів раннього використання мали менший вихід туші порівняно з баранцями 2- річного віку на 1,46%, а з баранцями від 4-річних матерів на 3,22%. Баранці, одержані від матерів 2- річного віку мали менший вихід туші на 1,76%, ніж баранці від матерів 4-річного віку. Найбільшим вмістом внутрішнього жиру характеризувалися баранці одержані від матерів 4-5 -7- річного віку, але найбільший цей показник був у баранців від матерів 5- річного віку (0,150кг).

Більший вміст жиру спонукав до більшого забійного віку, у баранців від матерів 4- 5-річного виходу, у баранців від матерів 4-5-річного віку. Менший забійний вихід мали баранці, одержані від матерів раннього використання. Найбільша різниця за цим показником була у баранців, одержаних від матерів 10- річного віку порівняно з баранцями 4- річного віку і склала – 5,08%. Баранці, одержані від маток раннього використання поступалися баранцям від маток 4- річного віку на 2,95% , а баранці, одержані від матерів 2- річного віку на 1,14%. Таким чином за показниками забійного виходу баранці, одержані від вівцематок раннього використання (1,2 роки) незначно поступалися баранцям 2- 4- і- 5- річного віку.

Оцінка морфологічного складу туш баранців (таблиця3) показала, що найвищою маса охолодженої туші була у баранців, одержаних від вівцематок 5- та -6 річного віку 4-го та 5- го ягніння (10,18 і 10,02кг), а найменша – у баранців від вівцематок 9-ти та 1,2- річного віку (8,23 і 8,34кг). Маса охолодженої туші баранців від матерів раннього використання була менша,

3. Морфологічний склад туш баранців (n=3) X±Sx

Вік вівцематок		Маса охолодженої туші, кг	Маса м'якоті, кг	Кісток, кг	Вихід м'якоті, %	Кісток, %	Коефіцієнт м'ясності
ягніння	роки						
1	1,2	8,34±0,58	6,19±0,50	2,15±0,08	74,11±0,85	25,90±0,82	2,86±0,12
1	2,0	8,93±0,39	6,69±0,37	2,24±0,04	74,84±0,90	25,14±0,90	2,97±0,14
2	3,0	8,64±0,08	6,25±0,70	2,39±0,06	72,32±0,70	27,65±0,62	2,61±0,07
3	4,0	9,75±0,76	7,46±0,61	2,27±0,14	76,51±0,69	23,47±0,69	3,26±0,12
4	5,0	10,18±0,48	7,73±0,41	2,45±0,11	75,88±0,87	25,13±0,92	3,02±0,14
5	6,0	10,02±0,70	7,43±0,53	2,58±0,15	74,78±2,36	25,87±1,65	2,88±0,24
6	7,0	8,87±0,43	6,54±0,47	2,33±0,06	73,55±1,89	32,05±2,34	2,30±0,14
7	8,0	8,88±0,06	6,5±0,21	2,38±0,19	73,19±2,24	24,99±0,39	2,75±0,29
8	9,0	8,23±0,29	5,96±0,31	2,27±0,09	72,37±1,64	27,61±1,64	2,63±0,70
9	10,0	7,51±0,35	5,39±0,30	2,12±0,11	71,67±0,70	27,98±1,02	2,56±0,14

ніж баранців 2- річного використання відповідно на 1,84 кг (18,1%) і 1,68кг (16,8%). Баранці, одержані від матерів 2- річного віку поступалися за цим показником баранцям, одержаним від матерів 5- річного віку на 1,25кг (12,3%), а від матерів 6- річного віку – на 1,09кг (10,9%).

У баранців, одержаних від матерів 4.5- і - 6- річного віку був і найбільший вихід м'якоті, який коливався від 74,78 до 76,51%. Баранці від матерів раннього використання поступаються баранцям від матерів 2-річного віку на 1,0%, а від матерів 4- річного віку на 2,4%. Найменший вихід м'якоті мали баранці, одержані від матерів 9- і 10- річного віку (72,37 і 71,67%). А так як баранці, одержані від матерів 4- 6-річного віку (3-5 ягніння), мали найбільший вихід м'якоті і порівняно невисокий вихід кісток то для них був характерний і вищий коефіцієнт м'ясності (2,88-3,26). У баранців, одержаних від матерів раннього використання(1,2 роки) та 2- річного віку, коефіцієнт м'ясності був майже однаковим з баранцями, одержаними від матерів 6- річного віку.

Отже раннє використання ярок для відтворення з 9- місячного віку сприяє одержанню ягнят, які мають інтенсивний ріст і за показниками коефіцієнта м'ясності не поступаються баранцям, одержаним від матерів більш старшого віку. Результати досліджень показали, що за інтенсивністю росту, забійним якостям та морфологічним складом туші баранці, одержані від матерів різного віку, не мали суттєвих відмінностей.

Висновки

1.3 метою прискореного відтворення стада, ярок каракульської породи можна пускати в перше парування у віці 9- місяців, живою масою не менше 80% від маси повновікових вівцематок.

2. Вік матері не має суттєвого впливу на ріст і розвиток приплоду до 4-місячного віку. Найкращий ембріональний розвиток мали баранці, одержані від матерів 3-го ягніння 4- річного віку, які мали живу масу 5,07±0,06кг.

3. За забійними якостями баранці, одержані від матерів, спарованих у 9- міс. віці не значно поступалися баранцям, одержаним від матерів старшого віку.

Список літератури

1. Закиров М. Д. Шарафутдинов Ф. Хамракулов Д. Ю. Смушководение.- Изд. «Укитувчи»,Ташкент, 1978.-209 с.
2. Методические рекомендации. Изучение мясной продуктивности овец.- М.: 1978. – 40 с.
3. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников.- М.: Колос, 1969 – 256
4. Чарниев Х. Бадалбаев Ф. Арипов Х.Рост и смушковые особенности каракульских ягнят разных окрасок.// Овцеводство.- № 4. 1988.- с.19-20.
5. Херремов Ш.Р. Мясная продуктивность каракульских баранчиков и валушков в зависимости от технологии предубойной подготовки и сроков реализации животных на мясо.//Овцы, козы,шерстяное дело.-№1.- 2006.- С.38-39.

Кременчук Л. В. Интенсивность роста и убойные качества баранчиков на раннем этапе онтогенеза в зависимости от возраста матерей каракульской породы.

Изучена интенсивность роста и развития, мясная продуктивность каракульских баранчиков в период раннего онтогенеза в зависимости от возраста матерей. Установлено: баранчики полученные от матерей 4-5- летнего возраста имели лучшие показатели развития и мясной продуктивности .

Ключевые слова: рост, развитие, каракульские баранчики , мясная продуктивность, возраст, овцематки.

Kremenchyk L.V. The intensity of growth and development, meat productivity of Karakul lambs in the period of early ontogeny depending on ewes age.

The intensity of growth and development, meat productivity of Karakul lambs in the period of early ontogeny depending on ewes age has been studied. It has been determined that lambs born from 4-5 years old ewes had best indice of development and meat productivity.

Key words: growth, development, Karakul lambs, meat productivity, age, ewes.